

Інформація

О. О. Левицька, Л. В. Ковальчук

Пріоритети транскордонного співробітництва між Україною та ЄС в умовах лібералізації візового режиму та міграційної кризи

(Львів, 7 квітня 2016 р.)

7 квітня 2016 р. працівники відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» взяли участь у науковому семінарі на тему «Пріоритети транскордонного співробітництва між Україною та ЄС в умовах лібералізації візового режиму та міграційної кризи».

МІОК Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою

Семінар був організований Міжнародним інститутом освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету «Львівська політехніка» (МІОК) спільно з кафедрою політології та міжнародних відносин Інституту гуманітарних та соціальних наук Львівської політехніки (ІГСН) та Регіональним філіалом Національного інституту стратегічних досліджень (РФ НІСД) у м. Львові. Модератором семінару виступила к.е.н., науковий співробітник МІОК *Оксана П'ятковська*.

У роботі семінару взяли участь науковці, освітяни, представники територіальних органів державної влади та громадськості, які мали змогу обговорити гострі проблеми стану справ українсько-європейського транскордонного співробітництва. З вітальним словом виступила голова підкомітету з питань регіонального та транскордонного співробітництва між Україною та країнами-членами ЄС Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції *Оксана Юринець*. Народний депутат відзначила актуальність тематики семінару у світлі останніх подій на міжнародній арені, зокрема голосування Нідерландів проти євроінтеграції України. Тому транскордонне співробітництво, за її словами, відіграє вкрай важливу роль не тільки як інструмент розвитку прикордонних територій, але й як чинник посилення контактів між людьми і взаємопроникнення цінностей громадянського суспільства через європейські кордони. На підтвердження цього О. Юринець повідомила про проведення 8 червня цього року парламентських слухань з питань транскордонного співробітництва та вказала на велике зацікавлення у фаховій науковій думці з цих питань.

Зі вступним словом до учасників семінару звернулася також директор департаменту міжнародного співробітництва та туризму Львівської обласної державної адміністрації *Тетяна Шеніленко*. Доповідач наголосила на важливості транскордонної співпраці для соціально-економічного розвитку України та її

© О. О. Левицька, Л. В. Ковальчук, 2016.

регіонів. Далі, головню, зосередила увагу на основних заходах, що проводить облдержадміністрація в межах транскордонного співробітництва і реалізації інтеграційних намірів України на шляху до європейського простору.

Від імені організаторів учасників привітала директор МІОКУ, к.пед.н., доцент *Грина Ключковська*. Вона окреслила загальні питання дискусії та зазначила мету наукового заходу – з'ясування стану та перспектив розвитку транскордонного співробітництва між Україною та ЄС в умовах візової лібералізації, виявлення специфіки міграційного обміну між Україною та ЄС в контексті міграційної кризи, визначення пріоритетних напрямів розвитку транскордонної співпраці в сучасних умовах. І. Ключковська закликала усіх присутніх до активної спільної роботи, вироблення чітких позицій і консолідованих рішень щодо основних питань дискусії задля їх представлення на червневих парламентських слуханнях.

Більш предметну розмову розпочав *Віктор Борщевський*, д.е.н., головний науковий співробітник РФ НІСД у м. Львові, завідувач відділу розвитку територіальних громад і транскордонного співробітництва ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», презентувавши аналіз теоретико-прикладних аспектів конвергенції регіонів у транскордонному просторі між Україною та ЄС в умовах лібералізації візового режиму. Доповідач зупинився на видах, індикаторах, механізмах поширення та перспективах транскордонної конвергенції у світлі сучасних викликів. Пом'якшення візових умов, на думку В. Борщевського, призведе, з одного боку, до створення бар'єрів на шляху конвергенції через збільшення масштабів трудової міграції і введення обмежувальних заходів з боку ЄС, а з другого, – до посилення конвергентних процесів як відповідь на активізацію прикордонної торгівлі, удосконалення інфраструктури, поживавлення гуманітарної співпраці та інтенсифікацію транскордонних контактів між органами місцевого самоврядування.

Значний інтерес серед учасників семінару викликала доповідь старшого наукового співробітника РФ НІСД у м. Львові, к.е.н. *Валентини Засадко* тему «Сучасне транскордонне співробітництво України та ЄС: QuoVadis?». У своєму виступі доповідач розповіла про реальні приклади транскордонної співпраці за участю України у різних сферах (автомобільно-торговельній, туристичній, освітній, медичній) і формах прояву, сформулювала основні передумови-виклики розвитку українсько-європейських відносин.

Етнополітичні аспекти транскордонного співробітництва та міжнародної безпеки детально розглянула *Галина Луцишин*, д.пол.н., доц., завідувач кафедри політології та міжнародних відносин ІГСН. Науковець обґрунтувала різносторонній вплив міжнаціональних відносин на розвиток транскордонної співпраці та їх роль у спільному розв'язанні проблем етнічних меншин.

Інформативним і практичним було дослідження, представлене молодшим науковим співробітником МІОКУ *Юрієм Марусиком* (тема доповіді «Огляд транскордонної мобільності українців до Польщі. Тенденції та перспективи»). У своєму виступі доповідач ретроспективно розглянув історію розвитку українсько-польських відносин у частині режиму державного кордону між двома країнами, проаналізував окремі кількісні та якісні показники транскордонної мобільності українців, а також виголосив результати соціологічного опитування студентів п'яти львівських ВНЗ (871 респондент) на предмет їхніх міграційних намірів та очікувань. Так, більшість студентів підтвердили наявність реальних можливостей і бажання виїзду до Польщі для навчання. При цьому 56% респондентів надає перевагу короткостроковій міграції (до року часу). У випадку довгострокової

міграції – декларувалось бажання подальшого працевлаштування, і, що важливо, не обов'язково за фахом. Встановлення безвізового режиму з Європейським Союзом, згідно з результатами опитування, підвищить мобільність українців до Польщі та інших країн-членів ЄС найчастіше для підробітку чи працевлаштування (41,1% респондентів), туризму (32,5%) і навчання (14,1%).

Виголошені доповіді учасників наукового семінару зумовили жваве обговорення та викликали чимало запитань. Конструктивний тон дискусії надав виступ *Уляни Садової*, д.е.н., проф., завідувача відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». У. Садова зосередила увагу на конкретних дослідженнях Інституту та відділу, зокрема щодо проблем міграції населення, трансформації регіональних ринків праці, потреби економіки регіону у робітничих кадрах. Зроблено наголос на українсько-польській співпраці, яка має тривалу історію (витоки формування зв'язків на українсько-польському прикордонні припадають на 80-і роки ХХ ст., причому рух попиту й пропозиції робочої сили був ініційований з польської сторони). Також зазначено, що українська міграція є потужним локомотивом євроінтеграційного розвитку України та її економіки. Підкреслено, що загалом транскордонне співробітництво між Україною та ЄС має високий мобілізаційний і модернізаційний потенціал спільних наукових досліджень, реалізації бізнес-проектів, проведення реформ тощо.

На завершення модератор семінару *О. П'ятковська* подякувала усім присутнім за активну участь і небайдужість до проблем розвитку транскордонного співробітництва України в контексті євроінтеграції. Також вона поінформувала про заплановану у Львівській політехніці на грудень 2016 р. конференцію щодо проблем міграції до країн-членів ЄС в умовах візової лібералізації. Конференція має стати логічним продовженням наукового семінару та залучити ширше коло експертів до обговорення зазначених питань.

Працівники відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» разом із завідувачем відділу, д.е.н., проф. *У. Я. Садовою* висловлюють щирю вдячність організаторам заходу за можливість участі у ньому та сподіваються на подальшу співпрацю.

Левицька Ольга Олександрівна – кандидат економічних наук, науковий співробітник відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» (e-mail: o.levytska@gmail.com).

Levytska Olha Oleksandrivna – Ph.D. (Econ.), Researcher of the Department of social and humanitarian development of the region of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Ковальчук Людмила Василівна – провідний інженер відділу соціально-гуманітарного розвитку регіону ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України» (e-mail: lyudaml@gmail.com).

Kovalchuk Lyudmyla Vasylivna – Leading Engineer of the Department of social and humanitarian development of the region of the SI «Institute of Regional Research n.a. M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine».

Надійшло 12.04.2016 р.